

Sygn. akt IV Ca 255/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2021 roku

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Adam Jaworski

Protokolant: Elwira Stolarska

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2021 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy

z powództwa (...) W.

przeciwko A. B. (1) i A. B. (2)

o eksmisję

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie

z dnia 10 października 2018 roku, sygn. akt I C 906/17

I. zmienia zaskarżony wyrok częściowo w ten sposób, że:

a) w punkcie 1 oddala powództwo przeciwko A. B. (1) i A. B. (2);

b) w punkcie 5 zasądza od (...) W. na rzecz A. B. (1) oraz A. B. (2) kwoty po 480 zł (czterysta osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

c) uchyla punkty 2 i 4;

II. oddala apelację strony powodowej;

III. zasądza od (...) W. na rzecz A. B. (1) oraz A. B. (2) kwoty po 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Adam Jaworski

Sygn. akt IV Ca 255/19

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 22 maja 2017 roku (data prezentaty) (...) W. wniosło o nakazanie pozwanym A. B. (1), P. B. (1) i A. B. (2) aby opuścili i opróżnili lokal mieszkalny nr (...) przy ul. (...) w W. i aby wydali powyższy lokal w stanie wolnym od osób i rzeczy powodowi, orzeczenie o braku uprawnienia pozwanych do otrzymania lokalu socjalnego oraz

o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew, pozwani A. B. (1) i A. B. (2), reprezentowani przez pełnomocnika w osobie adwokata wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na ich rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwani ponadto wnieśli o zawieszenie niniejszego postępowania do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy zawisłej przed Sądem Rejonowym dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie z powództwa A. B. (1) i A. B. (2) przeciwko (...) W. o ustalenie wstąpienia przez A. B. (1) i A. B. (2) w stosunek najmu po zmarłym M. W. (1).

Pozwany P. B. (1) w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz zwrotu kosztów procesu.

W toku rozprawy, która odbyła się w dniu 20 września 2017 roku Sąd postanowił oddalić wniosek pozwanych A. B. (1) i A. B. (2) o zawieszenie postępowania.

Postanowieniem z dnia 2 października 2017 roku połączono sprawę o ustalenie istnienia stosunku najmu do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą z powództwa (...) W. przeciwko A. B. (1), A. B. (2) i P. B. (1) o opróżnienie lokalu mieszkalnego.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 10 października 2018 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie (sygn. akt I C 906/17) orzekł następująco:

1. nakazał A. B. (1), A. B. (2) i P. B. (1) aby opuścili i opróżnili ze wszystkimi rzeczami prawa ich reprezentującymi lokal mieszkalny nr (...) przy ul. (...) w W. i aby wydali niniejszy lokal w stanie wolnym od ich osób i rzeczy prawa ich reprezentujące (...) W.;
2. przyznał A. B. (1) i A. B. (2) prawo do lokalu socjalnego;
3. nie przyznał P. B. (1) prawa do lokalu socjalnego;
4. wstrzymał w stosunku do A. B. (1) i A. B. (2) wykonanie wyroku w pkt 1 do czasu przedstawienia przez gminę (...) W. oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego;
5. nie obciążył A. B. (1) i A. B. (2) kosztami postępowania na rzecz (...) W.;
6. zasądził od P. B. (1) na rzecz (...) W. kwotę 146,66 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania;
7. oddalił powództwo o ustalenie wstąpienia w stosunek najmu lokalu mieszkalnego;
8. nie obciążył A. B. (1) i A. B. (2) kosztami postępowania na rzecz (...) W..

Podstawą tego rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne i ocena prawa:

W dniu 1 stycznia 1960 roku M. W. (1) (dziadek pozwanej A. B. (1)) zawarł umowę najmu lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w W.. A. B. (1) wraz z mężem P. B. (1) i synem A. B. (2) w 2001 roku zamieszkali w lokalu nr (...) przy ul. (...) w W.. W momencie zamieszkania w przedmiotowym lokalu małżonkowie B. mieli trudną sytuację finansową, nie mieli własnego mieszkania. W rodzinie pozwanej ustalone zostało, że lokal przy ul. (...) zostanie przeznaczony dla niej. A. i P. B. (2) opłacali rachunki za mieszkanie nr (...) przy ul. (...) w W., media, nieczystości, wspólnie z M. W. (1) prowadzili gospodarstwo domowe. Pozwana była związana emocjonalnie z dziadkiem M. W. (1). Pod koniec 2006 roku M. W. (1) zamieszkał (tymczasowo) ze swoją córką E. G., pozostawiając w lokalu przy ul. (...) swoje rzeczy, miał zamiar bowiem wrócić do tego lokalu, jednak w dniu 16 grudnia 2007 roku zmarł. Pod koniec 2006 roku małżonkowie B. przeprowadzili remont przedmiotowego lokalu.

A. B. (1) ma 48 lat, pracuje jako salowa za wynagrodzeniem ok. 2.600 zł miesięcznie. Mieszka w lokalu nr (...) przy ul. (...) w W. z synem A. B. (2). Z mężem P. B. (1) pozostaje w separacji. Pozwana uiszcza opłaty związane z rzeczonym lokalem w wysokości ok. 1700 zł miesięcznie, spłaca pożyczkę w kwocie 445 zł miesięcznie, pozostałe środki przeznacza na podstawowe potrzeby.

A. B. (2) ma 20 lat, uczęszcza do klasy maturalnej w technikum. W związku z depresją powtarzał ostatnią klasę. Ma zasądzone alimenty od ojca, P. B. (1) w kwocie 500 zł miesięcznie.

P. B. (1) ma 47 lat, pracuje jako kierowca. Pozwany nie mieszka w przedmiotowym lokalu, pozostawił w nim swoje rzeczy, ma zapewnione warunki mieszkaniowe.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Rejonowy uznał, że powództwo o opuszczenie i opróżnienie lokalu mieszkalnego zasługuje na uwzględnienie. Sąd I instancji w pierwszej kolejności badał kwestię posiadania przez pozwanych tytułu prawnego do zajmowania spornego lokalu, a tym samym wstąpienie przez pozwanych w stosunek najmu przedmiotowego lokalu w miejsce M. W. (1). W toku postępowania ustalono, że pozwani zamieszkiwali wspólnie z dotychczasowym najemcą do chwili jego śmierci. Jak wykazało przeprowadzone postępowanie dowodowe M. W. (1) jedynie czasowo w 2006 roku opuścił lokal nr (...) znajdujący się przy ul. (...) w W., po to aby wesprzeć swoją córkę po śmierci jej męża, z lokalu nie zabrał swoich rzeczy, nosząc się z zamiarem powrotu.

Sąd uznał, że mimo powyższego pozwani nie należą do kręgu osób, wskazanych w art. 691 § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem w razie śmierci najemcy lokalu mieszkalnego w stosunek najmu lokalu wstępują: małżonek niebędący współnajemcą lokalu, dzieci najemcy i jego współmałżonka, inne osoby, wobec których najemca był obowiązany do świadczeń alimentacyjnych, oraz osoba, która pozostawała faktycznie we wspólnym pożyciu z najemcą.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem – wnuk zmarłego najemcy nie należy do osób wymienionych w w/w przepisie, także wtedy gdy łączyła go z najemcą więź gospodarcza i uczuciowa (uchwała SN z dnia 21.05.2002 r., sygn. III CZP 26/02).

Sąd Rejonowy nie podzielił argumentacji strony pozwanej, iż na M. W. (1) ciążył obowiązek alimentacyjny względem pozwanych. W realiach niniejszej sprawy obowiązek alimentacyjny obciąża w pierwszej kolejności najpierw rodziców, zaś następnie dziadków. M. W. (1), jak wskazano powyżej był dla pozwanej A. B. (1) dziadkiem, zaś dla A. B. (2) pradiadkiem, a więc jego obowiązek alimentacyjny wobec wnuczki i prawnuka powstałby dopiero, gdyby zobowiązana w bliższej kolejności matka A. B. (1) i babcia A. E. G. nie mogłyby tego obowiązku realizować. W niniejszej sprawie nie zostało wykazane ponadto aby pozwani A. B. (1) i P. B. (1) zarówno w dacie śmierci M. W. (1), jak i wcześniej nie mieli możliwości uzyskiwania dochodów co jest z kolei jednym z wyznaczników ustalania istnienia obowiązku alimentacyjnego. Skoro pozwani ponosili opłaty związane z niniejszym lokalem i przeprowadzili prace remontowe w przedmiotowym lokalu, świadczy to zatem o tym, że nikt nie był zobowiązany do świadczeń alimentacyjnych wobec nich, czy pozwanego A. B. (2). O wstąpieniu przez pozwaną w stosunek najmu niniejszego lokalu nie może świadczyć również okoliczność, że pozwana została zaproszona do podpisania aneksu do umowy najmu, skoro nie wstąpiła w stosunek najmu rzeczzonego lokalu.

Sąd Rejonowy uznał, że powód występując z żądaniem opuszczenia i opróżnienia lokalu mieszkalnego nie naruszył art. 5 k.c. Norma zawarta w tym przepisie ma charakter wyjątkowy i może być stosowana tylko po wykazaniu wyjątkowych okoliczności (wyrok SN z dnia 07.02.2007 roku, sygn. III CSK 208/06). W ocenie Sądu I instancji w przedmiotowej sprawie nie zachodzą wyjątkowe okoliczności, które uzasadniałyby pozbawienie strony powodowej możliwości dysponowania lokalem stanowiącym jej własność i nakazanie jej wstrzymania się z wykonywaniem swoich uprawnień właścicielskich. Wobec braku tytułu prawnego pozwanych do zajmowania spornego lokalu mieszkalnego, powodowa gmina miała prawo żądać, aby pozwani wydali niniejszy lokal i w tym stanie rzeczy powództwo o eksmisję należało uznać za uzasadnione.

Wobec zasadności powództwa o eksmisję, Sąd Rejonowy z urzędu zbadał, czy zachodzą przesłanki do otrzymania lokalu socjalnego, zgodnie z art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 31 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz. U. z 2005 roku nr 31 poz. 266 ze zm.). Sąd uznał, że pozwani są lokatorami w rozumieniu przepisów w/w ustawy.

Sąd uznał, że dotychczasowy sposób korzystania przez pozwanych A. i A. B. (2) z rzezonego lokalu nie budzi zastrzeżeń, ich sytuacja materialna nie pozwala na realne zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych we własnym zakresie, a zatem są oni uprawnieni do otrzymania lokalu socjalnego. Jednocześnie Sąd nie znalazł podstaw by orzec o powyższym prawie w stosunku do pozwanego P. B. (1) z uwagi na to, że pozwany zaspokoił swoje potrzeby mieszkaniowe, co znajduje odzwierciedlenie w złożonych przez niego zeznaniach.

W zakresie powództwa o ustalenie, Sąd uznał, że nie zasługuje ono na uwzględnienie z uwagi na brak interesu prawnego A. i A. B. (2) do wystąpienia z tego rodzaju powództwem po zainicjowaniu dalej idącego postępowania eksmisyjnego, w którym badany jest zarzut tamujący uwzględnienie powództwa o opuszczenie i opróżnienie lokalu mieszkalnego. Z uwagi na fakt, że przesłanki wstąpienia w stosunek najmu były badane w sprawie z powództwa (...) W. przeciwko m.in. A. B. (1) i A. B. (2) o opróżnienie lokalu mieszkalnego, niecelowe było występowanie przez nich z odrębnym powództwem, w którym miałyby zostać zbadane analogiczne okoliczności.

O kosztach procesu w stosunku do pozwanych A. B. (1) i A. B. (2) Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., natomiast w stosunku do pozwanego P. B. (1) orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniosły obie strony postępowania.

Powód, reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, zaskarżył wyrok w części, tj. w zakresie pkt 2, 4 i 5, podnosząc zarzut naruszenia przepisu prawa materialnego, tj. art. 14 ust. 3 i ust. 4 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz. U. 2001 Nr 71 poz. 733 z późn.zm.) poprzez przyjęcie przez Sąd Rejonowy, że pozwani znajdują się w szczególnej sytuacji, uprawniającej Sąd do przyznania im prawa do lokalu socjalnego.

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa zgodnie z żądaniem pozwu w stosunku do pozwanych A. i A. B. (2), tj. nakazanie pozwanym opróżnienie i opuszczenie lokalu nr (...) położonego przy ul. (...) w W., bez orzekania o przyznaniu w/w pozwanym prawa do lokalu socjalnego oraz o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu za II instancję.

W odpowiedzi na apelację powoda, pozwani A. B. (1) i A. B. (2), reprezentowani przez pełnomocnika będącego radcą prawnym wnieśli o oddalenie apelacji w całości oraz zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwani A. B. (1) i A. B. (2), reprezentowani przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego zaskarżyli wyrok w części, tj. w zakresie pkt 1, 2, 4 i 5, podnosząc następujące zarzuty:

1) naruszenie przepisów prawa procesowego:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez poczynienie ustaleń sprzecznych z zebrany w sprawie materiałem dowodowym oraz zasadami logicznego rozumowania:

a) pomimo trafnych ustaleń faktycznych dotyczących sytuacji materialnej pozwanych, Sąd Rejonowy uznał, że zmarły M. W. (1) ani nikt inny nie był zobowiązany do alimentacji na rzecz pozwanych bowiem nie wykazano braku możliwości zarobkowych, podczas gdy zebrany w sprawie materiał wystarczająco wykazał, że zarówno w chwili zamieszkania z M. W. (1), jak i w chwili jego śmierci pozwani nie mieli wystarczających środków na samodzielne zapewnienie swoich potrzeb lokalowych;

b) poprzez uznanie, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzą wyjątkowe okoliczności, które uzasadniałyby zastosowanie art. 5 k.c., podczas gdy Sąd I instancji ustalił istotne okoliczności, które uzasadniają zastosowanie rzeczzonego przepisu;

- art. 128 w zw. z art. 129 § 1 w zw. z art. 132 k.r.o. poprzez błędną jego wykładnię i uznanie, że M. W. (1) nie był zobowiązany do alimentacji wobec pozwanych, podczas gdy jak sam Sąd I instancji wskazał, że pozwani nie mieli wystarczających środków do samodzielnego utrzymania się i zakupu lub wynajmu lokalu, a mama pozwanej A. B. (1) nie była w stanie jej wspomóc, zatem kolejną osobą zobowiązaną do alimentacji był M. W. (1), który dobrowolnie ten obowiązek spełnił zapewniając swojej wnuczce miejsce zamieszkania;

- art. 691 § 1 i 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że pozwana A. B. (1) nie wstąpiła w stosunek najmu w miejsce zmarłego dziadka, podczas gdy spełniła wszystkie przesłanki;

2) naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art. 5 k.c. w zw. z art. 71 Konstytucji poprzez wydanie orzeczenia niezgodnie z zasadami współżycia społecznego, podczas gdy powód, jak sam Sąd I instancji wykazał, winna zapewnić pozwanym szczególną ochronę, a ich sytuacja materialna jak i dotychczasowy sposób korzystania z mieszkania przemawiają za pozostawieniem pozwanych w dotychczasowym lokalu;

- art. 222 § 1 k.c. w zw. z art. 5 k.c. poprzez uznanie legitymacji czynnej powoda, która stanowi nadużycie prawa niezgodne z zasadami współżycia społecznego i społeczno – gospodarczym tego prawa.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wnieśli o zmianę wyroku w zaskarżonym zakresie poprzez oddalenie powództwa w stosunku do A. B. (2) i A. B. (1), zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów postępowania I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Mając na uwadze doniosłość niniejszej sprawy (orzeczenie eksmisji) Sąd Okręgowy postanowił dopuścić dowód z uzupełniającego przesłuchania stron, z ograniczeniem do pozwanych na okoliczność wykazania aktualnej sytuacji materialnej i życiowej, a także okoliczności zamieszkania w spornym lokalu.

Sąd Okręgowy ustalił dodatkowo, co następuje:

Pozwana A. B. (1) ma obecnie 51 lat, pracuje nadal jako salowa, uzyskując wynagrodzenie w kwocie od 2600 do 3000 złotych netto miesięcznie. Pozwana spłaca kredyt, który zaciągnięty został na remont spornego lokalu, rata tego kredytu wzrosła. Pozwana została obciążona kwotą w wysokości 19 000, którą spłaciła. Pozwana ponosi regularnie opłaty związane z przedmiotowym lokalem (czynsz – 940,01 zł/m-sc, śmieci – 123,86 zł/m-sc, opłaty administracyjne – 1340 zł/m-sc oraz dodatkowo media). A. B. (1) nie posiada żadnych zaległości w związku z uiszczaniem opłat za sporny lokal. Pozwana nie posiada żadnych oszczędności, nieruchomości. W lokalu przy ul. (...) mieszka wraz z synem. Pozwana choruje na cukrzycę oraz zwyrodnienia stawów. Po rodzicach brat pozwanej odziedziczył lokal mieszkalny znajdujący się w W. przy ul. (...). Pozwana zrzekła się tego lokalu na rzecz swojego brata. Pozwana nie otrzymała żadnych aktywów po śmierci ojca.

Pozwany A. B. (2) ma obecnie 23 lata. Nie posiada żadnego zawodu. Pozwany podjął naukę w technikum, której jednak nie ukończył. W okresie gdy uczęszczał do technikum był pod nadzorem szkolnego psychologa. Obecnie pracuje na magazynie, na umowie zlecenie, z tego tytułu osiąga wynagrodzenie w wysokości ok. 2500 zł netto miesięcznie. Pozwany nie posiada żadnych dolegliwości zdrowotnych.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie zeznań pozwanych, złożonych w toku rozprawy apelacyjnej (k. 350-351). Tym zeznaniom Sąd dał wiarę, uznając je spójne ze sobą i logiczne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Dla porządku należy zaznaczyć, że wyrok został zaskarżony jedynie przez pozwanych A. B. (1) i A. B. (2) i jedynie w części rozstrzygającej o żądaniu eksmisji. Prawomocne stało się zatem orzeczenie wobec P. B. (1) (w tej sprawie nie zachodzi współuczestnictwo jednolite) oraz w zakresie połączonych do wspólnego rozpoznania powództwa o ustalenie.

Przechodząc do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy Sąd Okręgowy uznał, że apelacja pozwanych zasługuje na uwzględnienie, chociaż nie wszystkie zarzuty w niej zawarte są trafne. W związku z uwzględnieniem apelacji pozwanych, Apelacja strony powodowej – kwestionująca zaskarżony wyrok jedynie co do lokalu socjalnego – podlegała oddaleniu bez potrzeby szczegółowej analizy jej zarzutów.

Sąd Okręgowy podzielił ustalenia faktyczne i ocenę prawną Sądu Rejonowego w zakresie rozstrzygnięcia o żądaniu pozwu dotyczącym ustalenia wstąpienia przez pozwanych A. B. (1) i A. B. (2) w stosunek najmu, uznając tym samym, że w stanie faktycznym niniejszej sprawy nie zostały spełnione przesłanki z art. 691 § 1 k.c. Sąd II instancji dostrzegł natomiast podstawy do zmiany wyroku i oddalenia powództwa na podstawie art. 5 k.c. przy uwzględnieniu art. 8 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutów kwestionujących przyjęcie przez Sąd Rejonowy, iż pozwana A. B. (1) nie wstąpiła w stosunek najmu lokalu. Tej kwestii dotyczą zarzuty nr 1a, 4 oraz 5 z apelacji pozwanego. Przed szczegółowym odniesieniem się do tych zarzutów warto podkreślić, iżokolicznością bezsporną w niniejszej sprawie jest to, że najemcą lokalu nr (...) przy ul. (...) w W. był M. W. (1), będący dla pozwanej A. B. (1) dziadkiem, a dla pozwanego A. B. (2) pradziadkiem. M. W. (1) z powodem łączył stosunek najmu spornego lokalu, który powstał na mocy zawartej przez nich umowy najmu w dniu 1 stycznia 1960 roku (umowa najmu k. 4-7). Skarżący kwestionują zarówno ustalenia faktyczne, jak i naruszenie prawa materialnego, ale wszystkie zarzuty negują stanowisko Sądu I instancji, iż do dnia 16 grudnia 2007 roku M. W. (1) nie był zobowiązany do alimentowania A. B. (1). Uzasadnia to łączne rozpoznanie zarzutów nr 1 a, 4 oraz 5.

Art. 691 § 1 k.c., zarówno w brzmieniu obowiązującym w dniu śmierci M. W. (1), jak i obecnie, stanowił, że w razie śmierci najemcy lokalu mieszkalnego w stosunek najmu lokalu wstępują: małżonek niebędący współnajemcą lokalu, dzieci najemcy i jego współmałżonka, inne osoby, wobec których najemca był obowiązany do świadczeń alimentacyjnych, oraz osoba, która pozostawała faktycznie we wspólnym pożyciu z najemcą. Skoro wnuk najemcy nie wstępuje w stosunek najmu ze względu na stopień pokrewieństwa, to do wstąpienia w stosunek najmu po dziadku może dojść tylko wtedy, gdy w konkretnej sytuacji faktycznej dziadek był do dnia śmierci zobowiązany do świadczeń alimentacyjnych wobec wnuka.

Zgodnie z art. 128 k.r.o. obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania (obowiązek alimentacyjny) obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo. Obowiązek alimentacyjny obciąża zstępnych przed wstępnymi, a wstępnych przed rodzeństwem; jeżeli jest kilku zstępnych lub wstępnych - obciąża bliższych stopniem przed dalszymi (art. 129 § 1 k.r.o.). Art. 132 k.r.o. stanowi, że obowiązek alimentacyjny zobowiązanego w dalszej kolejności powstaje dopiero wtedy, gdy nie ma osoby zobowiązanej w bliższej kolejności albo gdy osoba ta nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi lub gdy uzyskanie od niej na czas potrzebnych uprawnionemu środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami. Wymaga podkreślenia, że obowiązek alimentacyjny dziadka wobec wnuczki – zwłaszcza będącej osobą pełnoletnią – jest uzależniony od pozostawania uprawnionej do alimentów w niedostatku (art. 133 § 2 k.r.o.). Jak słusznie zauważono w doktrynie prawa rodzinnego, w niedostatku znajduje się ten, kto nie może własnymi siłami zaspokoić swych usprawiedliwionych potrzeb, o których mowa w art. 135 § 1 KRO, w szczególności nie ma niezbędnych ku temu środków i nie może ich uzyskać przy wykorzystaniu swoich możliwości zarobkowych. Jeżeli własnymi siłami może zaspokoić swoje potrzeby tylko częściowo, obowiązek alimentacyjny zobowiązanego ogranicza się do ich niezaspokojonej części (K. Pietrzykowski w: K. Pietrzykowski, Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, 2021, Legalis, art. 133 Nb 19 oraz powołane tam, nadal aktualne orzecznictwo).

Odnosząc te uwagi do okoliczności sprawy należy stwierdzić, że pozwana A. B. (1) – podnosząc zarzut wstąpienia w stosunek najmu po zmarłym najemcy – powinna była wykazać dwie okoliczności:

- po pierwsze, że w dniu 16 grudnia 2007 r. znajdowała się w niedostatku;
- po drugie, że nie mogła zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb samodzielnie, albo uzyskać świadczeń alimentacyjnych od zobowiązanych w bliższej kolejności – męża albo rodziców.

W ocenie Sądu Okręgowego pozwana tych okoliczności nie wykazała, co oznacza, że ocena tego aspektu sprawy przez Sąd Rejonowy zasługuje na pełną akceptację. Nawiązując do argumentów podniesionych w apelacji trzeba podkreślić, że sam fakt, iż M. W. (2) – umożliwiając A. B. (1) wraz z jej rodziną bezpłatne zamieszkanie w lokalu – niewątpliwie udzielił jej znacznego wsparcia nie oznacza jeszcze, że był on prawnie zobowiązany do alimentowania wnuczki. Fakt, że pp. B. nie mieli środków na zakup albo wynajem mieszkania na wolnym rynku również nie świadczy o pozostawaniu przez nich w stanie niedostatku. W świetle tego, co wyżej powiedziano, taki stan mógłby powstać tylko wtedy, gdyby pozwana nie była w stanie własnymi siłami i środkami zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych, takich jak wyżywienie, ubranie, koszty utrzymania mieszkania. Z zaferowanych przez strony dowodów takie okoliczności jednak nie wynikają. Wręcz przeciwnie, słusznie Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że w ostatnich miesiącach życia M. W. (1) pozwani przeprowadzali remont lokalu przy ul. (...). Fakt ten sam w sobie podważa tezę, iż mieli oni pozostawać w stanie niedostatku, skoro jest oczywiste, że remont wymaga określonych nakładów finansowych. Chociaż dochody rodziny państwa B. były niewielkie, to ich sytuacja nie była tego rodzaju, aby wypełniała przesłankę niedostatku w rozumieniu art. 135 § 2 k.r.o. Oznacza to, że nie była spełniona kluczowa przesłanka obowiązku alimentacyjnego M. W. (1) względem wnuczki. Ponadto wskazać należy, że nawet gdyby przyjąć odmienne założenie, to i tak nie wykazano, aby usprawiedliwionych, podstawowych potrzeb życiowych pozwanej, nie mogli zaspokoić jej bliżsi krewni.

Konkludując Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że A. B. (1) nie wstąpiła w stosunek najmu po M. W. (1), a tym bardziej nie wstąpił w ten stosunek prawny A. B. (2), który jest prawnikiem zmarłego najemcy.

Wobec tego okolicznością, która nie budzi wątpliwości jest brak posiadania przez pozwanych tytułu prawnego do zajmowania spornego lokalu mieszkalnego. Należy wobec tego rozważyć, czy orzeczona zaskarżonym wyrokiem eksmisja zgodna jest z zasadami współżycia społecznego (art. 5 k.c.). Tej kwestii dotyczą zarzuty nr 1b, 2 i 3 apelacji, które również należy rozpoznać łącznie. Zarzuty te zasługują na uwzględnienie, chociaż z częściowo odmienną argumentacją prawną niż zaprezentowana w uzasadnieniu apelacji.

Podstawą prawną żądania powoda był art. 222 § 1 k.c. zgodnie z którym właścicielowi rzeczy, w tym także lokalu mieszkalnego, służy roszczenie windykacyjne w stosunku do osób, które z rzeczy korzystają bez tytułu prawnego. Roszczenie to może zostać jednak czasowo ograniczone wtedy, gdy właścicielowi można postawić zarzut nadużycia prawa podmiotowego oparty na stwierdzeniu, iż uwzględnienie żądania byłoby sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa lub z zasadami współżycia społecznego (art. 5 k.c.)¹. Zgodnie z art. 5 k.c. nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Przepis ten jest klauzulą generalną, co oznacza, że zawiera zwroty niedookreślone, którym można nadać konkretne znaczenie dopiero w procesie stosowania prawa przez sąd, po rozważeniu okoliczności konkretnej sprawy. Sąd Okręgowy podziela pogląd, że dla uwzględnienia przez Sąd zarzutu opartego na art. 5 k.c. nie jest konieczne wskazanie i zdefiniowanie konkretnej zasady współżycia społecznego, która została naruszona przez drugą stronę (zob. przykładowo wyrok SNz 8 maja 2014 r., V CSK 322/13; w doktrynie zob.: K. Pietrzykowski w: Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I, 2020, Legalis, art. 5 Nb 9). Rozważenie zastosowania przez Sąd art. 5 k.c. powinno być natomiast bezwzględnie poprzedzone rozważeniem wszystkich okoliczności rozpoznawanej sprawy. Oczywiście jest również, że odmowa udzielenia prawa podmiotowemu ochronie prawnej na podstawie art. 5 k.c. powinna być ograniczona do sytuacji wyjątkowych, skoro niewątpliwie jest, że istotą prawa cywilnego jest strzeżenie praw podmiotowych (pogląd utrwalony, zob. np. uzasadnienie wyroków SN z: z 27 września 1994 r., II CRN 127/94 i z 25 sierpnia 2011 r., II CSK 640/11). Przez zasady współżycia społecznego należy rozumieć podstawowe zasady etycznego

i uczciwego postępowania. Przy przyjmowaniu nadużycia prawa z powołaniem się na zasady współżycia społecznego, konieczne jest zachowanie szczególnej ostrożności. W praktyce winno to następować w sytuacjach wyjątkowych. Zasady współżycia społecznego w rozumieniu art. 5 k.c. są pojęciem pozostającym w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności danej sprawy i w takim całościowym ujęciu wyznaczają podstawy, granice i kierunki jej rozstrzygnięcia w wyjątkowych sytuacjach, które przepis ten ma na względzie. Dlatego dla zastosowania art. 5 k.c. konieczna jest ocena całokształtu szczególnych okoliczności danego wypadku w ścisłym powiązaniu nadużycia prawa z konkretnym stanem faktycznym (wyrok SN z dnia 22.11.1994 r., II CRN 127/94).

Podkreślana wielokrotnie w judykaturze wyjątkowość oddalenia powództwa windykacyjnego na podstawie art. 5 KC nie oznacza jednak braku możliwości wydania takiego orzeczenia w ogóle, a judykatura dostarcza przykładów wyjątkowych sytuacji, w których dochodzi do oddalenia powództwa (zob. np. wyrok SN z 10 grudnia 1993 r., I CRN 200/93, powołany za K. Pietrzykowskim w: Kodeks cywilny. Komentarz, Nb 31 do art. 5, por. też w innym kontekście uzasadnienie postanowienia z 4 kwietnia 2012 r., I CSK 534/11). Także w powszechnie aprobowanym orzeczeniu Sądu Najwyższego w sprawie II CRN 127/94, które powołano wyżej, nie wykluczono oddalenia powództwa windykacyjnego na podstawie art. 5 KC, chociaż zastrzeżono, że powinno to następować wyjątkowo. Pogląd o tym, że art. 5 KC może stanowić podstawę oceny wykonywania każdego prawa podmiotowego został też wyraźnie zaakceptowany w uchwale SN z 24 stycznia 2007 r., III CZP 117/06 (OSNC 2007 nr 11, poz. 165) i postanowieniu SN z 22 stycznia 2009 r. (III CSK 251/08).

Za dopuszczeniem oceny powództwa o eksmisję z lokalu mieszkalnego w świetle art. 5 KC silnie przemawia też wzgląd na art. 8 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie 4 lipca 1950 r. (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284; dalej: Konwencja), który stanowi, że każdy ma prawo do ochrony swojego mieszkania. Warto zwrócić uwagę, że art. 8 Konwencji kładzie nacisk na niematerialne wartości związane z miejscem zamieszkania, co wynika z wykładni systemowej tego przepisu (prawo do mieszkania zostało ściśle powiązane z prawem do prywatności) i znajduje potwierdzenie w oryginalnych wersjach językowych Konwencji („everyone has the right to respect (...) his home” oraz „toute personne a droit au respect (...) de son domicile”). Jak zauważono w doktrynie, użyte w wersji angielskiej i francuskiej określenia „home” i „domicile” mogą być przetłumaczone na język polski raczej jako „dom” niż „mieszkanie” (L. Garlicki w: Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Tom I. Komentarz do art. 1-18, nb 83 do art. 8, Legalis). Konwencja chroni więc także emocjonalny związek jednostki z mieszkaniem i związane z tym poczucie bezpieczeństwa. W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przyjmuje się, że przedmiotem ochrony art. 8 Konwencji jest każde miejsce, w którym jednostka przebywa w sposób stały i powtarzalny, niezależnie od tego, czy posiada tytuł prawny do niego. Ochrona ta przysługuje więc również osobom zajmującym bez tytułu prawnego pomieszczenia, które mogą być zakwalifikowane jako „dom” w rozumieniu art. 8 Konwencji (zob. wyrok ETPCz z 13 maja 2008 r., Mc Cann przeciwko Zjednoczonemu Królestwu, pkt 46). W judykaturze Europejskiego Trybunału Praw Człowieka należy uznać za utrwalone stanowisko, że eksmisja stanowi najdalej idące, bo nieodwracalne ograniczenie prawa do domu (mieszkania). Trybunał konsekwentnie przyjmuje, że ograniczeniem takim jest już samo zagrożenie eksmisją, niezależnie od tego, czy orzeczenie nakazujące eksmisję zostało wykonane (wyrok z 15 stycznia 2009 r., Cosić przeciwko Chorwacji). Dlatego Trybunał podkreśla, że eksmisja musi być oparta na szczególnie przekonujących powodach, a ocena proporcjonalności musi uwzględnić jej nieodwracalność (zob. także wyroki: z 27 maja 2004 r., Connors przeciwko Zjednoczonemu Królestwu, z 18 listopada 2004 r. Prokpopovich przeciwko Rosji). Kontynuując tę linię orzecniczą Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku z 20 października 2009 r. w sprawie Paulić przeciwko Chorwacji (skarga nr 3572/06) wyraźnie podkreślił, że sąd krajowy, rozpoznając sprawę o eksmisję z mieszkania, nie może ograniczyć się do stwierdzenia, że pozwany nie posiada tytułu prawnego do lokalu. Konwencja wymaga bowiem nie tylko, aby ingerencja w prawa jednostki do mieszkania była zgodna z prawem krajowym, ale także, by była ona proporcjonalna w świetle art. 8 ust. 2 Konwencji. W konsekwencji sąd rozpoznający sprawę o eksmisję jest zobowiązany rozważyć, czy nakazanie opuszczenia lokalu środkiem proporcjonalnym i rozsądnym w świetle zasad wyrażonych w art. 8 Konwencji, niezależnie od tego, czy pozwany ma tytuł prawny do lokalu (pkt 42 i 43). Podobne stanowisko wyrażono w wyrokach ETPCz: z dnia 9 października 2007 r. Stankova przeciwko Słowacji (skarga nr 7205/02, pkt 58-63) oraz z dnia 21 czerwca 2011 r., Orlic przeciwko Chorwacji (skarga nr 48833/07, pkt 66-70).

Z przytoczonego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka jasno wynika, że ***rzeczą sądu rozpoznającego sprawę o eksmisję osoby zajmującej lokal nawet bez tytułu prawnego jest zawsze zbadanie, czy uwzględnienie powództwa o eksmisję jest rozstrzygnięciem proporcjonalnym i rozsądnym***. Chociaż art. 8 ust. 1 Konwencji może, co oczywiste, być stosowany bezpośrednio przez sąd, to ze względu na wypracowane już przez judykaturę i omówione zasady stosowania art. 5 k.c., to ten przepis jest płaszczyzną oceny proporcjonalności eksmisji. Inaczej mówiąc, sąd rozpoznający sprawę o eksmisję jest zobowiązany do wyważenia dwóch praw chronionych przez EKPCz – prawa własności i prawa do mieszkania. Powołane orzeczenia ETPCz nie ograniczają się do spraw, w których powodem jest gmina, ale niewątpliwie nie można tego faktu pominąć przy rozstrzygnięciu konfliktu interesów.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż szczególne okoliczności faktyczne sprawy uzasadniały uznanie żądania powoda za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, gdyż orzeczenie eksmisji nie byłoby proporcjonalne i rozsądne w znaczeniu przyjętym w powołanym orzecznictwie ETPCz. Nie negując przy tym uprawnień właścicielskich powoda wskazać jednakże należało, że prawa te powinny być realizowane z uwzględnieniem słusznego interesu pozwanych, który znajduje ochronę prawną również w art. 8 ust. 1 EKPCz.

Analizując stan faktyczny niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy wziął pod uwagę następujące okoliczności:

1) Sporny lokal stanowi centrum życiowe pozwanych od wielu lat. Pozwani zamieszkują razem w przedmiotowym lokalu od 2005 roku. Pozwana A. B. (1) przed 2005 rokiem często przebywała w tym lokalu, odwiedzając dziadka, z którym była zżyta emocjonalnie, a okresowo także w nim mieszkała. M. W. (2) był najemcą lokalu od 1960 roku, a więc przez okres nieprzeciętnie długi. Pozwana po śmierci babci, od 2002 roku sprawowała osobistą opiekę nad schorowanym dziadkiem. Pozwany A. B. (2) od najmłodszych lat przebywa w lokalu przy ul. (...), który był w istocie jego jedynym stałym miejscem zamieszkania. Chociaż wymienione okoliczności nie uzasadniają samodzielnie, co wymaga podkreślenia, oddalenia powództwa o eksmisję, to jednak świadczą o ponadprzeciętnie silnych związkach pozwanych z lokalem. Fakt ten jest jedną z wielu przesłanek, która musi być wzięta pod uwagę przy ocenie proporcjonalności eksmisji

2) Na uwagę zasługuje również fakt, że pozwani od wielu lat systematycznie i w pełnej wysokości ponoszą koszty utrzymania tego lokalu, a z uwagi na to, że nie posiadają oni do tego lokalu żadnego tytułu prawnego, koszty te są wyższe. Ważne jest również to, że wszystkie opłaty dokonywane są przez pozwanych terminowo i w sposób regularny, od wielu lat nie posiadają żadnych zadłużeń wobec powoda w związku z zajmowaniem spornego lokalu. Analiza akt lokalowych ZGN wykazała, że pozwani w przeszłości mieli zadłużenie, ale zawarli umowę restrukturyzacyjną, z której rzetelnie wywiązali się. Ta okoliczność również nie jest bez znaczenia, gdyż przy osiąganych przez nich dochodach wiązało się to ze znacznym wysiłkiem finansowym. Nie można pomijać także faktu, że pozwani dbali o lokal i poczynili na niego znaczne nakłady. A. B. (1) wraz z mężem P. B. (1), z którym obecnie pozostaje w separacji zaciągnęła bowiem kredyt na remont lokalu, który nadal spłacają

3) Lokal obecnie służy zaspokajaniu potrzeb rodziny, którą tworzą A. B. (1) wraz z A. B. (2), którzy po opuszczeniu rodziny przez P. B. (1) utrzymują się samodzielnie (P. B. (1) nie płacił alimentów – k. 351). W tym kontekście apelujący trafnie wskazują, że rodzina tworzona przez pozwanych podlega konstytucyjnej ochronie. Art. 71 ust. 1 Konstytucji (którego naruszenie zarzucono w apelacji w powiązaniu z art. 5 k.c.) zawiera jednak tzw. normę programową, która samoistnie nie kreuje praw i obowiązków, a więc nie mogłaby być podstawą oddalenia powództwa w tej sprawie. Przepis ten stanowi, że państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Adresatem przytoczonego przepisu Konstytucji RP jest w pierwszej kolejności ustawodawca, a nie sąd powszechny, dlatego zarzut naruszenia art. 5 k.c. w związku z art. 71 Konstytucji nie mógłby samodzielnie odnieść skutku. Okoliczności podniesione w tym zarzucie nie są jednak całkowicie pozbawione znaczenia dla przeprowadzanego przez Sąd Okręgowy „testu proporcjonalności” eksmisji. Skoro rodzina podlega

szczególnej konstytucyjnej ochronie, to fakt, że sporny lokal służy zaspokojeniu jej potrzeb mieszkaniowych jest istotną przesłanką przemawiającą za nieproporcjonalnością eksmisji.

4) Analiza dołączonych na etapie postępowania apelacyjnego akt lokalowych ZGN oraz (...) Dzielnicy P. pozwala również stwierdzić, że A. B. (1) podejmowała starania o uregulowanie tytułu prawnego do lokalu, zwracając się w tej sprawie do Burmistrza Dzielnicy. Nie można zarzucić pozwanym jakiegokolwiek zaniedbania w sprawach formalnych, dotyczących lokalu. Wręcz przeciwnie, od śmierci M. W. (1) w sposób właściwy współpracują z administracją, wypełniając zgodnie z prawdą oświadczenia o osobach zamieszkałych w lokalu, a następnie występowali o zawarcie umowy najmu.

5) Jak trafnie wskazał Sąd Rejonowy sytuacja materialna pozwanych jest zdecydowanie poniżej przeciętnej, chociaż dużym wysiłkiem finansowym (zwłaszcza pozwanej A. B. (1)) są oni w stanie utrzymać mieszkanie i zaspokoić swoje potrzeby życiowe. Sytuacja pozwanych uległa poprawie po wydaniu zaskarżonego wyroku ze względu na fakt, że pozwany A. B. (2) podjął się zatrudnienia jako magazynier. Obydwoje pozwani pracują jednak za wynagrodzeniem zbliżonym do minimalnego, a ze względu na swoje kwalifikacje zawodowe nie mają możliwości poprawy uzyskiwanych dochodów. Dlatego sytuacja pozwanych nadal nie jest tego rodzaju, aby – uwzględniając także obciążenia kredytowe związane z lokalem przy ul. (...) - byli w stanie zapewnić sobie inne warunki mieszkaniowe z uwagi na brak wystarczających środków pieniężnych. Pozwani uzyskują przez siebie wynagrodzenia przeznaczają na uiszczanie bieżących opłat za lokal, spłatę kredytu i codziennie, usprawiedliwione potrzeby. Jak wskazała pozwana, w toku postępowania apelacyjnego nie stać ich na żadne wyjazdy w celu odpoczynku, nie mogą sobie także pozwolić na wydatki związane z rozrywką, co świadczy o tym, że żyją na bardzo skromnym poziomie.

6) Sąd Okręgowy ma na uwadze, że mieszkaniowy zasób gminy służy zaspokajaniu potrzeb osób, które ze względu na niskie dochody albo stan zdrowia czy też inne okoliczności życiowe nie są w stanie zapewnić sobie mieszkania we własnym zakresie Sąd Okręgowy ma również świadomość, że liczba osób oczekujących na przyznanie lokalu komunalnego i socjalnego na terenie (...) W. jest znaczna. Okoliczności te nie mogą jednak równoważyć przytoczonych wyżej w punktach 1-5 okoliczności, które jednoznacznie przemawiają za uznaniem, iż orzeczenie eksmisji pozwanych z lokalu byłoby nieproporcjonalne i tym samym sprzeczne z art. 8 ust. 1 Konwencji. Abstrahując od tego, że założenie, iż interes publiczny zawsze musi mieć pierwszeństwo przed interesem prywatnym, byłoby całkowicie wadliwe, to rozstrzygnięcia o oddaleniu powództwa o eksmisję nie można uznać za sprzeczne z interesem publicznym. Nie jest sprzeczne z tym interesem pozostawienie w lokalu komunalnym osób o skromnych dochodach, które od wielu lat ze znacznym wysiłkiem finansowym go utrzymują i dbają o niego, czyniąc znaczne nakłady.

Mając na uwadze całokształt wskazanych wyżej okoliczności, w ocenie Sądu, żądanie eksmisji pozwanych podlega oddaleniu jako nieproporcjonalne, a tym samym sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, na podstawie art. 5 k.c. i art. 8 ust. 1 EKPCz. Opisane wyżej okoliczności powodują, że zaskarżony wyrok podlegał zmianie poprzez oddalenie powództwa w stosunku do A. B. (1) i A. B. (2) na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.. Konsekwencją zmiany wyroku w punkcie 1 było również uchylenie rozstrzygnięć dotyczących lokalu socjalnego oraz o kosztach procesu, które należało zasądzić na rzecz pozwanych. Sąd Okręgowy zasądził zwrot kosztów na rzecz każdego z pozwanych odrębnie, chociaż reprezentowanych przez jednego pełnomocnika, podzielając pogląd prawny Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, wyrażony w uzasadnieniu wyroku z 8 stycznia 2013 r., I ACa 5,65/12: „Skoro zatem nie może budzić wątpliwości prawo każdego ze współuczestników do otrzymania odrębnie od strony przegrywającej zwrotu kwoty wydatkowanej na wynagrodzenie oddzielnie zaangażowanego adwokata (w razie zastępstwa kilku współuczestników sporu przez różnych adwokatów) to trudno też znaleźć racjonalną argumentację jurydyczną, która miałaby przemawiać za odmiennym potraktowaniem wygrywającego współuczestnika z tego tylko powodu, że zlecił zastępstwo procesowe i opłacił pełnomocnika, występującego już w sprawie po stronie innego współuczestnika”. Sąd Okręgowy zasądził zwrot kosztów na rzecz każdego z pozwanych w wysokości dwukrotności stawki minimalnej, która w tej sprawie wynosi 240 zł. Jest to kwota zupełnie nieadekwatna do nakładu pracy pełnomocnika i związanych z tym rzeczywistych kosztów obsługi prawnej, jeśli weźmie się pod uwagę fakt, że sprawa cechowała się większym stopniem trudności niż większość

postępowania o eksmisję – Sąd Rejonowy przeprowadzał bowiem rozbudowane postępowanie dowodowe, obejmujące dowód z zeznań świadków i kilka terminów rozpraw.

Uwzględniając powyższe Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. oraz przytoczonych wyżej przepisów (pkt I).

Natomiast apelacja powoda jako bezzasadna podlegała oddaleniu w całości na podstawie art. 385 k.p.c. Wobec oddalenia powództwa i uchylecia rozstrzygnięć o lokalu socjalnym nie ma potrzeby odnoszenia się do zarzutów apelacji powoda, które straciły aktualność.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i § 10 ust. 1 pkt. 1 w zw. z § 7 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265), ustalając wysokość wynagrodzenia pełnomocnika w stawce podwójnej z uwagi na stawiennictwo pełnomocnika na dwie rozprawy apelacyjne oraz znaczny nakład pracy. Podstawy prawne i motywy tego rozstrzygnięcia są tożsame z motywami orzeczenia o kosztach procesu przed Sądem Rejonowym, dlatego wystarczające będzie odwołanie się do tych uwag.

Adam Jaworski

(...)